

6. Стельмахович М. Теорія і практика українського національного виховання: посібник для вчит. поч. клас та студ. пед факульт. / М. Стельмахович. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 1996. 180с.

7. Сухомлинський В.О. Серця віддаю дітям / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори: у 5 т. Київ: Радянська школа. 1976. с.256.

8. Сучасний тлумачний словник української мови: 100000 слів і понять/ За заг. ред. д-ра філологічних наук, проф. В.В. Дубічинського. Х.:ВД «Школа», 2009. с.642.

***Шовкова-Альохіна А. О.**
асистентка кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного
університет імені В. Г. Короленка*

ВИВЧЕННЯ ВИШИВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вишивальне мистецтво відіграє важливу роль в історії української культури. Вивчення студентами цього старовинного народного ремесла, що має глибокі культурні корені, володіє не аби яким потенціалом для розвитку особистості. У сучасному світі, де швидкість життя змушує нас постійно бігти за подіями, вивчення та практика вишивального мистецтва можуть стати не лише способом розваги, але й інструментом для глибшого розуміння себе та світу навколо.

Вишивка відображає традиції, вірування, історію та естетичні смаки різних культур. Вивчення вишивального мистецтва дозволяє здобувачам вищої освіти поглибити своє розуміння культурних цінностей та надбань. Це стимулює інтерес до вивчення народознавства, сприяє розвитку толерантності та міжкультурної взаємодії.

З огляду на це доречним є аналіз впливів вивчення вишивального мистецтва на розвиток культури особистості здобувачів освіти.

Традиційна українська вишивка стала предметом праць таких науковців як А. Варивончик, В. Василенко, Т. Кари-Васільєвої, А. Кісь, О. Прахової, Л. Семчук, Ю. Срібної, В. Титаренко та інших. Роль українських традицій у вихованні молодого покоління висвітлено у працях відомих дослідників, зокрема Т. Деменюк, О. Потебні, С. Русової, В. Супруненко.

Впродовж останнього десятиріччя проблематика українського вишивального мистецтва набула особливої актуальності. Перш за все, це пов'язано зі зростанням рівня патріотизму населення та прагнення відродити та поширити народні промисли України.

Вивчення вишивального мистецтва може стати потужним засобом розвитку культури особистості здобувачів вищої освіти. Це пов'язано з глибоким культурним змістом даного ремесла та значним потенціалом для розкриття творчих здібностей.

Вишивальне мистецтво є видом художньої творчості, що включає в себе використання ниток, ниток для вишивання та інших матеріалів для створення зображень, орнаментів, або тексту на тканині чи інших матеріалах.

Це мистецтво відоме з давніх часів і має багату історію та культурні корені в різних країнах та народів. Вишивка може виконуватися такими техніками як вишивка хрестиком, гладь, низь, мереження, бігунець, вишивка бісером тощо.

Здавна вишивка є невід'ємною частиною української культури. В українському народному побуті шитвом передусім прикрашали рушники, скатертини, ліжники, обруси, наволочки. Витонченими та вишуканими орнаментами оздоблювали одяг жінок та чоловіків, зокрема сорочки.

Це мистецтво володіє великим потенціалом для самовираження, креативності та вираження індивідуальності. Вишивка може бути використана для створення різних творів мистецтва, від мініатюрних прикрас чи декоративних виробів до великих художніх панно. Крім того,

вишивкою часто оздоблюють різні предмети побуту, одягу, а також використовують для створення унікальних подарунків та сувенірів.

Важко переоцінити роль вишивки в процесі розвитку естетичного смаку та почуття прекрасного. Неодмінними елементами опанування вишивкарства є вивчення основ композиції, кольорознавства, принципів роботи з різними фактурами та їх поєднанням. Все це допомагає розвинути естетичний смак, почуття прекрасного та відчуття гармонії у молодого покоління.

Окрім естетичної цінності, вишивальне мистецтво також має велике культурне значення. Воно часто відображає традиції, звичаї та історію різних народів, сприяючи збереженню та передачі культурної спадщини з покоління в покоління. Також дослідження вишитих виробів дозволяє дізнатися про вірування та духовність певного періоду, оскільки такі вироби часто виконувати релігійну або обрядову функцію. Крім того, вивчаючи історію української вишивки, студенти знайомляться з традиціями та звичаями свого народу.

Чільне місце в українській вишивці відіграє символіка. Досліджуючи традиційні орнаменти студенти знайомляться з багатством народної культури, вчать «читати» закарбовані в рушниках історії, мрії та побажання. Це виховує в них любов до рідної культури та повагу до своїх предків.

В процесі вивчення теоретичного блоку вишивального мистецтва доречним буде запропонувати студентам не просто дослідити наявні експонати краєзнавчих музеїв, архівні довідки, фото- та відеоматеріали, але й спробувати самостійно розробити ескіз вишитого виробу або рапорт, виробу характерного для певного регіону. Практичне використання отриманих знань підвищує рівень засвоєння матеріалу та дозволяє проявити творчий потенціал здобувачів освіти. В процесі захисту виконаних робіт студенти зможуть обґрунтувати обрані елементи, символи, кольорову гамму або техніки виконання. Крім того, такий вид

робіт передбачає звернення до історичних аспектів вишивального мистецтва, пошукова робота поглибить знання студентів, розширить кругозір та ерудицію.

Отже, давня історія народного промислу та сакральне значення вишивки в українській культурі дозволяють поглибити знання студентів про культуру, звичаї, вірування предків, що підтверджує неабиякий освітній потенціал вивчення вишивального мистецтва для розвитку культури особистості здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Кісь А. Методичні аспекти навчання старшокласників української народної вишивки. *Дидаскал : часопис : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Трансформації вищої педагогічної освіти: світовий і український контекст»*, 16–17 лист. 2021 р. Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава, 2021. № 22. С. 165-167.

2. Кудря О. В. Вишивка як засіб прилучення молоді до надбань національної культури. *Генеza полотняного літопису у творчості майстра народного мистецтва Олександри Великодної* : матеріали наук.-практ. конф. (Полтава, 23 квітня 2014 р.) / упоряд. і ред. В. П. Титаренко. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. С. 59–63.

3. Титаренко В. П. Полтавська традиційна вишивка: минуле і сучасне (виховний аспект): навч.-метод. посіб. Полтава : Верстка, 2000. 136 с.